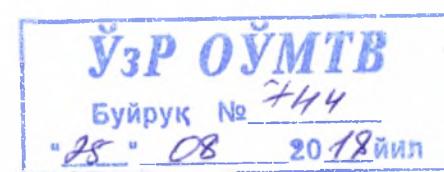


Ўзбекистон Республикаси  
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

*5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти*  
бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент



## **СЎЗ БОШИ**

### **1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:**

- Тошкент давлат шарқшунослик институти
- Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти.

### **2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

### **3. ЖОРӢЙ ЭТИЛГАН:**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳукуки Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

## МУНДАРИЖА

<b>T/р</b>	<b>бет</b>
<b>1.</b> <i>5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи .....</i>	<b>4</b>
1.1. Кўлланиш соҳаси .....	4
1.2. <i>5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи .....</i>	4
<b>2.</b> <i>5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>	<b>6</b>
2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар .....	6
2.2. <i>5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари .....</i>	7
<b>3.</b> <i>5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>	<b>8</b>
3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар .....	9
3.2. <i>5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми .....</i>	10

## **1. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи**

**5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти** таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўкув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машгулотларини тўлик ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффакиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) хамда олий маълумот тўгрисидаги давлат намунасидағи расмий ҳужжат(лар) берилади.

Ўкув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати ва мос малака(даражаси)си 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

### **Ўкув режа ва фан дастурининг муддати ва битиувчиларнинг малака(даражаси)**

Ўкув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даражаси)	Ўкув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриатнинг ўкув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

#### **1.1. Кўлланиш соҳаси**

**1.1.1.** Олий таълимнинг ушбу малака талаби **5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти** таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўкув режа ва фан дастурларини ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

**1.1.2.** Олий таълим муассасаси мазкур бакалавриат таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўкув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

**1.1.3.** Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўкув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўкув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўкувтарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талabalari;

– ўз ваколат доирасида битиувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўкув бўлими бошлиги, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битиувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат килувчи ваколатли Давлат органлари;

– таълим йўналишини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

**1.2. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи**

**1.2.1. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:**

**5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти** бакалавриат таълим йўналиши – фан, таълим ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги йўналиш бўлиб, умумий ўрта таълим мактаби, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш, ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимининг ташкилотлари, Ўзбекистон

Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий тадқиқот институтлари, архив ва музейларида, илмий ва маданий марказлар, давлат ва маҳаллий бошқарув органлари, маънавият ва маърифат, миллий ғояни тарғиб этиш марказлари ва бўлимлари, маҳаллий туризм соҳасида, ўрта, ўрта маҳсус касбий таълимнинг давлат ва нодавлат муассасаларида маданий алоқаларни ривожлантириш, комил инсонни шакллантиришга йўналтирилган илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув, таржимонлик, консалтинг ҳамда гид-экскурсовод фаолияти билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

*Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.*

#### **1.2.2. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг объектлари:**

шарқ ва гарб ҳалқлари маданияти ҳамда фалсафий фикр тараққиётининг асосий босқичлари, маънавий мерос ва қадриятлар; табиат, жамият ва тафаккур ривожининг умумий қонунлари; борлик, макон ва вакт муаммоси; дунёнинг илмий манзараси ҳақида аник тасаввурга эга бўлиш, табиат ва жамият ривожига ўзаро алоқадор яхлит тизим сифатида қараш, коэволюция тамойили; жамият фалсафаси, инсон фалсафаси, дин фалсафаси, маданият ва қадриятларни фалсафий тушуниш, ахлоқ ва нафосат фалсафаси; мантиқий тафаккур маданияти; миллий маънавият асослари ва шарқ маданиятининг ўзига хос ҳусусиятлари, уларнинг жаҳон цивилизацияси ривожида тутган ўрнини билиш, асосий ўрганилаётган шарқ ва инглиз тилларида фалсафий ва бадиий адабиётларни ўқиш ва оғзаки нутқ малакасини орттириш; дарс бериш маҳорати, нутқ маданияти тамойилларини, миллий маданий-маънавий меросимиз ютуқларини тарғиб қилиш технологияларини эгаллаш.

*Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.*

#### **5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қўйидагиларни қамраб олади:**

- умумий ўрта ва ўрта маҳсус, касб-ҳунар таълими тизимида мутахассисликка оид фанлардан ҳамда ўрганилган шарқ ва гарб тилларидан дарс берии;
- ижтимоий-гуманитар йўналишдаги илмий тадқиқот муассасалари ва ташкилотларида ҳамда олий таълим тизимида кичик илмий ва илмий-техник ходим бўлиб ишилаш;
- архивлар, қўлёзма фонdlари, ахборот-ресурс марказлари, нашириётлар, оммавий-ахборот муассасалар, турли тадбиркорлик субъектлари ва бошқаларда илмий-техник ходим, муҳаррир, библиограф, таржимонлик қилиш каби касбий фаолият турларини бажариш;
- фан ва маданиятнинг турли соҳалари, давлат муассасалари, мамлакат ва ҳалқаро фаолият билан боғлиқ бўлган давлат ва нодавлат тизимларида ишилаш;
- таржимонлик фаолияти, муҳаррирлик, поширлик, миллий маънавий маданият ютуқларини тарғиб этиши ишиларини ташкил этиши ва бажариш, чет тиллари, фалсафа ва бошқа гуманитар фанларидан интенсив таълим берии, консалтинг ҳамда гид-экскурсовод каби касбий фаолият турларига мослашиш.

#### **1.2.3. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари**

- илмий-тадқиқот;
- маънавий-маърифий;
- ташкилий-бошқарув;
- педагогик (умумий ўрта ва ўрта маҳсус, касб-ҳунар таълими тизимида).
- таржимонлик;

- консалтинг, гид-экскурсовод ҳамда шу каби хизматларни ўз ичига олади.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараённинг манфаатдор иштирокчилари билан хамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аникланади.

#### **1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари**

*5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти* таълим йўналишини тугатган бакалавр умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасаларида, академик лицейларда мутахассисликка оид фанларни ўқитиш; ОАВда мухбирлик, ноширлик ва муҳаррирлик фаолияти билан шуғулланиш имкониятига эга бўлади.

#### **1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари**

*5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти* таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

*5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти* магистратура мутахассислиги бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

Шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

### **2. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар**

#### **2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:**

- дунёқараш билан бөглиқ тизимли билимларга эга бўлиши;
- гуманитар, табиий ва илмий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил кила олиш;
- табиат ва жамиятда кечётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиш;
- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф мухитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиш;
- ахборот йиғищ, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;
- тегишли бакалавриат йўналиши бўйича ракобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тассаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш укув ва кўнікмаларига эга бўлиши лозим.

#### **Бакалавр:**

- таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- тегишли бакалавриат йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

## **2.2. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари**

### **Илмий-тадқиқот фаолиятида:**

- фалсафа, маънавият ва маданият соҳасида илмий текшириш институтлари ва марказларда кичик илмий ходим, тадқиқотчи-изланувчи сифатида ишлаш, соҳага оид кўлёзмалар ва матнларни таржима ва таҳлил қилиш, уларни илмий мулоқотга олиб кириш;
- соҳага оид архив ва музейларда гид-экскурсовод, илмий ходим сифатида ишлаш ва иш жараёнини ташкил қилиш;
- илмий ҳисоботлар ва тушунтириш хатларини ишлаб чиқиш;
- ўтказилаётган тадқиқотлар бўйича илмий обзорлар яратиш, рефератлар ва библиографиялар тузиш, тақдимотлар тайёрлаш;
- илмий семинарлар, илмий конференциялар ишида маъruzachi, муҳокамаларда қатнашувчи ва референт сифатида иштирок этиш;
- илмий ва соҳага оид журналларга мақола ва такризлар тайёрлаш;
- интернет тармогида янги илмий, адабий ва лисоний янгиликлар, янги педагогик технологиялар ва эксплуатацион ютуклар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида касбий фаолият масалаларини ечиш;
- илмий муаммолар ечими натижаларини амалиётга жорий этиш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

### **Маънавий-маърифий фаолиятида:**

- маънавий-маърифий ишларни режалаштириш, уни ташкиллаштириш жараённида Марказий Осиёдан этишиб чиқсан буюк мутафаккирларнинг фаолияти ва маънавий мероси, уларнинг гуманистик характери ҳамда комил инсон ҳақидаги концепциясидан келиб чиқсан ҳолда ёшлар онгига миллий истиқлол гоясини сингдириш;
- бугунги таҳликали дунёда маънавий-мафкуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш;
- ёшларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш;
- глобаллашув шароитида кечётган жараёнларда Ўзбекистоннинг ўрни ва мавқеини; Шарқ ёзма маънавий, фалсафий меросида ўз аксини топган ахлоқий қадриятларнинг аҳамиятини тарғиб этишга оид тақдимотларни тайёрлаш, ўтказиш;
- маҳаллаларда, таълим ва меҳнат жамоаларида маънавий-ахлоқий тарбия жараённида миллий маънавий меросимизнинг аҳамияти масалалари бўйича сухбат ўтказиш;
- миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишида умуминсоний қадриятлар, меҳрурват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларнинг мазмуни, моҳияти, ижтимоий аҳамиятини очиб бериш **қобилиятларига эга бўлиши керак.**

### **Ташкилий-бошқарув фаолиятида:**

- мумтоз меросни ўрганиш ва оммалаштиришга оид турли тадбир, анжуман ва маърифий сухбатларни ташкиллаштириш ва бошқариш;
- АРМда соҳага тегишли ахборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган жараёнлар мониторинги ҳамда сифатини баҳолаш механизmlарини ишлаб чикиш;
- e-learning технологиялари асосида корпоратив ўқитишини ташкил қилиш ва корпоратив маълумотлар базасини ривожлантириш;
- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;
- жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқарув карорларини қабул қилиш;

– бажарадиган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, уни амалга ошириш, назорат қилиш ва фаолият натижаларини баҳолаш **қобилиятларига эга бўлиши керак**.

**Педагогик фаолиятида (умумий ўрта ва ўрта маҳсус, қасб-хунар таълим тизимида):**

– умумий ўрта, ўрта маҳсус қасб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида, академик лицейларда тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўкув фанлари бўйича иқтисодий фанлардан замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий ҳамда амалий машғулотларни ўтказиш;

– ўкув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва тахлил этиш;

– ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўкув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни тадбик этиш;

– мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш **қобилиятларига эга бўлиши лозим**.

**Таржимонлик фаолиятида:**

– давлат ва нодавлат ташкилотларида, хусусий корхона ва фирмаларда чет тиллардан таржимонлик қилиш;

– ноширлик муассасаларида таржимон бўлиб ишлаш, соҳага оид рисола ва монографиялар, шунингдек бадиий ва илмий асарлар бўйича мусахҳих ва муҳаррирлик фаолиятини амалга ошириш **қобилиятига эга бўлиши керак**.

**Консалтинг ва гид-экскурсовод хизмати фаолиятида:**

– йўналишига мос мавзулардаги лойиҳалар, манбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио маҳсулотларни экспертиза қилиш;

– ихтисослика мос соҳалар, хусусан, Ўзбекистондаги маданий обидалар, миллий маданий-маънавий меросимиз ютукларини тарғиб қилиш технологиялари, гид-экскурсия олиб бориш ва туризмни ривожлантириш бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш **қобилиятларига эга бўлиши керак**.

### **3. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим йўналиши ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар**

**5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти** бакалавриат таълим йўналиши ўкув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта маҳсус, қасб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қўйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

гуманитар ва табиий-илмий;  
умумкасбий;  
ихтисослик;  
кўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўкув режалар мажбурий ўкув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалавриат таълим йўналиши ўкув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўкув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалавриат таълим йўналиши ўкув режасига мувофиқ равища якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

### **3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки:**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалавриат таълим йўналишлари ўқув режаларидағи гуманитар ва табиий-илмий фанлар блокига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

умумий ўрта ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инобатга олган ҳолда, информатика ҳамда ахборот тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш усусларининг жамиятдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

таълим йўналиши учун зарур бўлган фундаментал фанларни чуқур ўрганишнинг илмий ва назарий асосларини таъминлаши лозим.

#### **Умумкасбий фанлар блоки:**

математик ва табиий-илмий фанлар билан маҳсус фанлар ўртасида илмий ва назарий боғлиқликни таъминлаши;

таълим йўналиши ихтисослик фанларни ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий билимларни, амалий кўнікма ва укувларни шакллантириши;

таълим йўналишига мувофиқ касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуклар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истиқболлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиши;

Шарқ фалсафаси ва маданиятининг шаклланиши, ушбу соҳадаги турли мактаблар, концепция ва илмий ёндашувлар, уларни тадқиқ этишининг долзарб масалалари ва усуслари ҳақида тасаввурга эга бўлиши;

Шарқ фалсафаси ва маданиятининг қадимги ва ўрта асрлар ёзма ёдгорликларини билиши, уларни таржима ва таҳлил қила олиши;

Ўрта аср Шарқ фалсафаси, илм-фани ва маданиятининг, хусусан Марказий Осиёдан етишиб чиккан олим ва мутафаккирларнинг жаҳон цивилизацияси, хусусан Ислом цивилизацияси ривожида тутган ўрнини илмий асослаб бера олиши;

Шарқ ҳалқлари маънавий меросидан самарали фойдаланиш муаммолари юзасидан назарий ва амалий хулосалар чиқариши, ворисийлик ва инновацион ёндошув ҳақида тасаввурга эга бўлиши;

Гарб фалсафаси тарихий ривожланишининг асосий босқичлари ва мактаблари ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлиши;

мантикий тафаккур маданиятига эга бўлиши;

фалсафанинг асосий тушунча, тамойиллари ва қонунларини билиши ҳамда уларни объектив оламни ҳамда маънавий меросни тадқиқи этишда қўллай олиши;

талабаларнинг асосий ўрганилаётган шарқ тилини ўзлаштириш даражаси “A1 бошланғич” босқичидан бошлаб “B2 тилни мустаҳкам эгаллаш ва эркин мuloқot кила олиш” босқичигача бўлган кўникмалар доирасидаги билимларни қамраб олишга қаратилиши;

асосий ўрганилаётган шарқ тили ҳамда инглиз тилида мuloқot олиб бориши, фалсафага, маънавий меросимизга оид матнларни таржима қила олиши;

тили ўрганилаётган мамлакат (минтака) маданиятига оид маълумотлар йиғишни ташкиллаштириш ва уларнинг сифати ҳамда аҳамиятини баҳолашни билиши;

маданий алоқалар соҳасида давлат ва нодавлат ташкилотларининг фаолиятини режалаштириш, лойиҳалаштириш ва ташкил этишга қўйиладиган асосий талабларни билиши;

тили ўрганилаётган минтақа ёки мамлакат маданияти ҳақида тасаввурга эга бўлиши, Ўзбекистон билан ўзаро манфаатдор алоқалар үрнатилишининг мақсад ва вазифалари, шартларини билиши лозим.

#### **Ихтисослик фанлар блоки:**

тегишли бакалавриат таълим йўналиши бўйича маҳсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва ўқувларини шакллантириши;

дин фалсафаси, маданият фалсафаси ва аксиология, ахлок ва нафосат фалсафаси, ижтимоий фалсафа, фан фалсафаси бўйича аниқ тасаввур ва билимларга эга бўиши;

миллий маънавиятимиз асосларини билган ҳолда, унинг Ўзбекистон маданий-маърифий тараққиёти, шунингдек жаҳон цивилизацияси, хусусан Ислом цивилизацияси ривожида туттган ўрнига илмий баҳо бера олиши ҳамда уни тарғиб этишни билиши;

шарқ фалсафаси ва маданияти, Ислом цивилизацияси ютуқларига оид мавзуларда рефератив материаллар ва тақдимотларни тайёрлаш кўникмаларига эга бўлиши;

глобаллашув шароитида маънавиятга таҳдид ва уни бартараф қилиш йўлларини тўғри белгилай олиши;

Мустакил Ўзбекистонни ривожлантиришнинг маънавий-ахлоқий негизларини, ёш авлод маънавий тарбиясининг долзарб муаммолари ва ёш авлод тарбиясида бош маънавий қадриятларимизнинг ўрни ва аҳамиятидан келиб чиқкан ҳолда фалсафий фанларни ўқитиши методикаси ва таълим технологияларини эгаллаши;

бўлажак педагогик кадрларнинг маънавий-ахлоқий ва интеллектуал қиёфасини юксалтириш омилларини таҳлил қилиши ҳамда амалиётда кўллай олиши;

таълим йўналиши негизидаги муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

Ихтисослик фанларининг дастурларини ишлаб чиқиша кадрлар буюртмачиларининг талабларини эътиборга олинади.

### Қўшимча фанлар блоки

таълим йўналиши талабаларнинг умумкасбий ва ихтисослик фанлари бўйича қўшимча равишида чуқур билим олишга бўлган эҳтиёжини қондириши;

мехнат бозорида ракобатбардошликни таъминлаши ҳамда таълим хизматлари соҳалари ривожини жадаллаштириши;

таълим сифатига қўйилаётган талблар ва меҳнат бозори конъюктураси тез ўзгараётган шароитда бакалавриат таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фан дастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминланиши;

касбий фаолият стратегияси ва тактикасини тўғри танлай олиш, касбий нуқтаи назарнинг барқарорлигини таъминлаши лозим.

### Танлов файлари:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг таркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талблар ОТМ Кенгашин томонидан белгиланади.

### 3.2. 5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат килиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажralган ҳолда (кундузги) ўқиши шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 30 соатгача килиб белгиланиши мумкин.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қўйидагича тақсимланади:

назарий ва амалий таълим -	59,8%;
аттестация -	8,8%;
таътил -	17,6%;
малакавий амалиёт -	10,8%;
битириув малакавий иши -	2,9%.

Назарий таълим ҳажми фанлар блоклари бўйича қўйидагича тақсимланади:

гуманитар ва табиий-илмий фанлар	25,2%;
умумкасбий фанлар	48,1%;
ихтисослик фанлар	20,6%;
қўшимча фанлар	6,0%.

Илова

*5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти йўналиши бўйича  
таълим дастурининг тузилиши*

T/p	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг хажми, соатларда
<b>1.00</b>	<b>Гуманитар ва табиий-илмий фанлар</b>	<b>1662</b>
1.01	Ўзбекистон тарихи	78
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти	78
1.03	Фалсафа	128
1.04	Диншунослик	64
1.05	Ўзбек (рус) тили	184
1.06	Хорижий тил	880
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт*	128
1.08	Фалсафа ва маданиятда ахборот технологиялари	122
<b>2.00</b>	<b>Умумкасбий фанлар</b>	<b>3170</b>
2.01	Асосий шарқ тили	2126
2.02	Шарқ фалсафаси ва маданияти тарихи	634
2.03	Ғарб фалсафаси тарихи	246
2.04	Онтология	62
2.05	<i>Таплов фанлари</i>	102
<b>3.00</b>	<b>Ихтисослик фанлари</b>	<b>1360</b>
3.01	Марказий Осиё халқлари фалсафаси	144
3.02	Ижтимоий фалсафа	144
3.03	Маданият фалсафаси ва аксиология	124
3.04	Фан фалсафаси	72
3.05	Билиш фалсафаси ва эпистемология	124
3.06	Ахлоқ ва нафосат фалсафаси	124
3.07	Мантиқ	124
3.08	Дин фалсафаси	62
3.09	Фалсафа ўқитиши методикаси	124
3.10	Нутқ маданияти	62
3.11	<i>Таплов фанлари</i>	256
<b>4.00</b>	<b>Кўшимча фанлар</b>	<b>396</b>
	<b>Жами</b>	<b>6588</b>
	Малакавий амалиёт	1188
	Битирув малакавий иши	324
	Аттестациялар	972
	<b>Жами</b>	<b>2484</b>
	<b>ҲАММАСИ</b>	<b>9072</b>

## **Библиографик маълумотлар**

УДК 002: 651. 1/7

Гурух Т 55

ОКС 01.040.01

---

### **Таянч сўзлар:**

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият обьекти, касбий фаолият жабҳаси, бакалавриатнинг асосий ўқув режа ва фан дастури (бакалавриат дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, Шарқ фалсафаси ва маданияти, Марказий Осиёлик олим ва мутафаккирларнинг жаҳон цивилизацияси, хусусан Ислом цивилизацияси ривожида тутган ўрни, Ғарб фалсафаси ва маданияти, ижтимоий ҳаётнинг глобаллашуви даврида Шарқ фалсафаси ва маданиятини ўрганишнинг аҳамияти, маънавий меросга муносабат: ворисийлик ва инновация; миллий ғоя ва миллий ўзликни англаш; маънавий-мағкуравий таҳдидлар моҳиятини англаш; дин фалсафаси; Ислом цивилизацияси, маданий-маърифий тараққиёт, миллий ва умуминсоний қадриятлар; фалсафанинг асосий категориялари, тамойиллари ва қонунлари; ижтимоий фалсафа, инсон фалсафаси, ахлоқ ва нафосат фалсафаси; мантиқий тафаккур маданияти; гоялар фалсафаси; маданият назарияси; ҳалқаро маданий алоқалар соҳасида маълумотлар йиғишини ташкиллаштириш ва уларнинг сифати ҳамда аҳамиятини баҳолаш, миллий маданият ютуқларини тарғиб этиш.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда  
кадрлар истеъмолчилиари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:



Тошкент давлат шарқшунослик институти

Ректор А.Махонов

2018 йил «6» август

М.ў.



Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Абу Райхон Беруний номидаги  
Шарқшунослик институти

Директор Б.Абдухалимов

2018 йил «6» август

М.ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси  
Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги  
хузуридаги  
Олий ва ўрта маҳсус, қасб-хунар  
таълимиини  
ривожлантириш маркази

Директор Е.Х.Рахимов  
2018 йил «13» август

М.ў.

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари  
университети

Ректор Ф. Рахимов

2018 йил «10» август

М.ў.

Ўзбекистон Миллий  
университети

Ректор А.Марахимов

2018 йил «10» август

М.ў.



Республика Таълим маркази

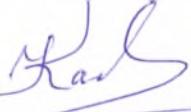
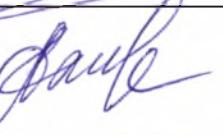
Директор М.Эсанов

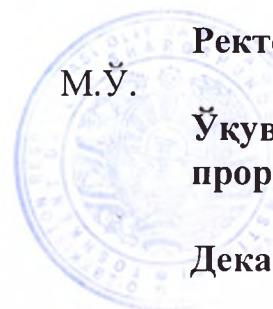
2018 йил «10» август

М.ў.



**5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим  
йўналиши малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб чиқувчи  
Ишчи гурух таркиби**

т/р	Ишчи гурух раиси ва аъзоларининг <b>Ф.И.Ш.</b>	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
1.	Маннонов Абдураҳим Муталович	Раис, ТДШИ ректори, ф.ф.д., профессор	
<b>Аъзолари:</b>			
1.	Абдуллаев Нодир Абдулхаевич	ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор, с.ф.н.	
2.	Умарова Саодат Маҳкамовна	ТДШИ Ўқув-услубий бўлим бошлиғи	
3.	Бекмуратов Исматилла Нусратуллаевич	ТДШИ Жаҳон сиёсати, тарих ва фалсафа факультети декани, с.ф.н., доцент	
4.	Пўлатова Дилдор Акмаловна	ТДШИ Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири фал.ф.н., доцент	
5.	Қодиров Мухаммаджон	ТДШИ Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси доценти фал.ф.н., доцент	
6.	Ахмедова Санам Джалаловна	ТДШИ Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси катта ўқитувчиси фал.ф.н.	



Ректор

М.Ў.

Ўқув ишлари бўйича  
проректор

Декан

А. Маннонов

Н. Абдуллаев

И. Бекмуратов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим  
вазирлигининг 2018 йил \_\_\_\_\_ даги  
\_\_\_\_\_ -сонли хатига илова

## Тошкент давлат шарқшунослик институти академик лицейи

бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим  
йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари

т/р	Тошкент давлат шарқшунослик институти академик лицейи учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Тошкент давлат шарқшунослик институти академик лицейининг бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари
	шифри	номи	
1.	5120800	Шарқ фалсафаси ва маданияти	<p><b>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимининг таълим муассасаларида мутахассисликка оид тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўкув фанлари бўйича илгор хорижий тажриба ва илм-фан ютуқларидан фойдаланиб назарий, амалий машғулотларини ўtkазish;</li><li>– ўкув фанларини ўқитиш методикасини эгаллаши; замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўкув машгулотларини ўtkazish;</li><li>– ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўtkazish учун зарур бўлган ўкув-методик ҳужжатларни тузиш, тайёрлаш ва расмийлаштириш;</li><li>– ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўtkazish учун ўқитишнинг техник воситаларидан фойдаланиш;</li><li>– мустақил таълим ва ижодий қидибув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа соҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш;</li><li>– электрон (e-learning) ўқитиш учун ўкув-методик мажмуаларни ишлаб чиқиш;</li><li>– узлуксиз таълим тизимининг Давлат таълим стандартлари, Давлат талаблари ва бошқа ўкув-меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқиш;</li><li>– маънавий-маърифий ишларни режалаштириш, уни ташкиллаштириш жараённида Марказий Осиёдан етишиб чиқсан буюк мутафаккирларнинг фаолияти ва маънавий мероси, уларнинг гуманистик характеристики ҳамда комил инсон ҳақидаги концепциясидан келиб чиқсан ҳолда ўкувчилар онгига миллий истиқлол гоясини</li></ul>

	<p>сингдириш;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– бугунги таҳликали дунёда маънавий-мафкуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш;</li> <li>– ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш;</li> <li>– глобаллашув шароитида кечайтган жараёнларда Ўзбекистоннинг ўрни ва мавқенини; Шарқ ёзма маънавий, фалсафий меросида ўз аксини топган ахлоқий қадриятларнинг аҳамиятини таргига оид тақдимотларни тайёрлаш, ўтказиш;</li> <li>– маҳаллаларда, таълим ва меҳнат жамоаларида маънавий-ахлоқий тарбия жараёнида миллий маънавий меросимизнинг аҳамияти масалалари бўйича сұхбат ўтказиш;</li> <li>– миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишида умумисоний қадриятлар, меҳр-мурувват, багрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларнинг мазмуни, моҳияти, ижтимоий аҳамиятини очиб бериш;</li> <li>– давлат ва нодавлат ташкилотларида, хусусий корхона ва фирмаларда чет тиллардан таржимонлик қилиш;</li> <li>– ноширлик муассасаларида таржимон бўлиб ишлаш, соҳага оид рисола ва монографиялар, шунингдек бадиий ва илмий асарлар бўйича мусахҳих ва муҳаррирлик фаолиятини амалга ошириш;</li> <li>– Шарқ фалсафаси ва маданияти, хорижий Шарқ мамлакатлари билан маданий алоқаларни ўрганиш соҳасида мавжуд ҳолатнинг аналитик шарҳини ишлаб чиқиш;</li> <li>– Шарқ фалсафаси ва маданиятига оид манбалар, адабиётлар, электрон видео ва аудио маҳсулотларни экспертиза қилиш бўйича эксперт гурухларида иштирок этиш;</li> <li>– ихтиносликка мос мавзулар бўйича консалтинг хизматларини қўрсатиш бошқалар.</li> </ul>
--	--

Тошкент давлат шарқшунослик институти  
академик лицейи директори



Х.А. Султонов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим  
вазирлигининг 2018 йил \_\_\_\_\_ даги  
\_\_\_\_\_ -сонли хатига илова

**Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси  
Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти**

бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим  
йўналиши битиравчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари

т/р	Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг бакалавриат таълим йўналиши битиравчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари
	шифри	номи	
1.	5120800	Шарқ фалсафаси ва маданияти	<p><b>Битиравчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– фалсафа, маънавият ва маданият соҳасида илмий текшириш институтлари ва марказларда кичик илмий ходим, тадқиқотчи-изланувчи сифатида ишлаш, соҳага оид қўлёзмалар ва матнларни таржима ва таҳлил қилиш, уларни илмий мулоқотга олиб кириш;</li><li>– соҳага оид архив ва музейларда гид-экскурсовод, илмий ходим сифатида ишлаш ва иш жараёнини ташкил қилиш;</li><li>– илмий ҳисоботлар ва тушунтириш хатларини ишлаб чиқиш;</li><li>– ўтказилаётган тадқиқотлар бўйича илмий обзорлар яратиш, рефератлар ва библиографиялар тузиш, такдимотлар тайёрлаш;</li><li>– илмий семинарлар, илмий конференциялар ишида маъruzachi, муҳокамаларда қатнашувчи ва референт сифатида иштирок этиш;</li><li>– илмий ва соҳага оид журналларга мақола ва тақризлар тайёрлаш;</li><li>– интернет тармогида янги илмий, адабий ва лисоний янгиликлар, янги педагогик технологиялар ва эксплуатацион ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;</li><li>– илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида касбий фаолият масалаларини ечиш;</li><li>– илмий муаммолар ечими натижаларини амалиётга жорий этиш;</li><li>– маънавий-маърифий ишларни режалаштириш, уни ташкиллаштириш жараённида Марказий Осиёдан етишиб чиқсан буюк мутафаккирларнинг фаолияти ва маънавий мероси, уларнинг гуманистик характери ҳамда комил инсон ҳақидаги</li></ul>

		<p>концепциясидан келиб чиққан ҳолда ёшлар онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш;</p> <p>–миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишда умуминсоний қадриятлар, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларнинг мазмуни, моҳияти, ижтимоий аҳамиятини очиб бериш;</p> <p>– мумтоз меросни ўрганиш ва оммалаштиришға оид турли тадбир, анжуман ва маърифий сұхбатларни ташкиллаштириш ва бошқариш;</p> <p>–АРМда соҳага тегишли аҳборот технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган жараёнлар мониторинги ҳамда сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;</p> <p>– жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқарув қарорларини қабул қилиш;</p> <p>– бажарадиган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, уни амалга ошириш, назорат қилиш ва фаолият натижаларини баҳолаш ва бошқалар.</p>
--	--	--

Ўзбекистон Республикаси  
Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номидаги  
Шарқшунослик институти директори



Б.А. Абдуҳалимов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим  
вазирлигининг 2018 йил \_\_\_\_\_ даги  
\_\_\_\_\_ -сонли хатига илова

### Республика Маънавият ва маърифат маркази

бакалавриат таълим йўналишлари учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари

т/р	Республика Маънавият ва маърифат маркази учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Республика Маънавият ва маърифат марказининг бакалавриат таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талабалари
	шифри	номи	
1.	5120800	Шарқ фалсафаси ва маданияти	<p><b>Битирувчи қўйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– фалсафа, маънавият ва маданият соҳасида илмий текшириш институтлари ва марказларда кичик илмий ҳодим, тадқиқотчи-изланувчи сифатида ишлаш, соҳага оид қўлёзмалар ва матнларни таржима ва таҳлил қилиш, уларни илмий мулоқотга олиб кириш;</li> <li>– соҳага оид архив ва музейларда гид-экскурсовод, илмий ҳодим сифатида ишлаш ва иш жараёнини ташкил қилиш;</li> <li>– илмий ҳисоботлар ва тушунтириш хатларини ишлаб чиқиш;</li> <li>– ўтказилаётган тадқиқотлар бўйича илмий обзорлар яратиш, рефератлар ва библиографиялар тузиш, тақдимотлар тайёрлаш;</li> <li>– илмий семинарлар, илмий конференциялар ишида маъruzачи, муҳокамаларда қатнашувчи ва референт сифатида иштирок этиш;</li> <li>– илмий ва соҳага оид журналларга мақола ва тақризлар тайёрлаш;</li> <li>– интернет тармоғида янги илмий, адабий ва лисоний янгиликлар, янги педагогик технологиялар ва эксплуатацион ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда кидириш ва топиш;</li> <li>– илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида касбий фаолият масалаларини ечиш;</li> <li>– илмий муаммолар ечими натижаларини амалиётга жорий этиш;</li> <li>– маънавий-маърифий ишларни режалаштириш, уни ташкиллаштириш жараённада Марказий Осиёдан етишиб чиққан буюк мутафаккирларнинг фаолияти ва маънавий мероси, уларнинг гуманистик характеристи ҳамда комил инсон ҳақидаги концепциясидан келиб чиққан ҳолда ёшлар онгига миллий истиқлол ғоясини сингдириш;</li> <li>– буғунги таҳликали дунёда маънавий-мағкуравий таҳдидлар моҳиятини</li> </ul>

		<p>англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружлариға қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш;</li> <li>– глобаллашув шароитида кечәётган жараёнларда Ўзбекистоннинг ўрни ва мавқеини; Шарқ ёзма маънавий, фалсафий меросида ўз аксини топган ахлоқий қадриятларнинг аҳамиятини тарғиб этишга оид тақдимотларни тайёрлаш, ўтказиш;</li> <li>– маҳаллаларда, таълим ва меҳнат жамоаларида маънавий-ахлоқий тарбия жараёнида миллий маънавий меросимизнинг аҳамияти масалалари бўйича сухбат ўтказиш;</li> <li>– миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишида умумисоний қадриятлар, меҳр мурувват, багрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларнинг мазмуни, моҳияти, ижтимоий аҳамиятини очиб бериш ва бошқалар.</li> </ul>
--	--	--

Раҳбар



А.Кадиров

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида ва ҳар бир таянч ОТМ учун Хукумат томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириги асосида Тошкент давлат шарқшунослик институтида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларининг турдош ОТМлари билан

## КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“10 08 2018 й

### Қатиашдиллар:

ТДШИ дан: А.М.Маннонов – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, С.М.Умарова – ТДШИ Ўкув-услубий бўлим бошлиги, Қ.Омонов – Шарқ филологияси факультети декани, Ч.Хусанов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва сиёсати факультети декани; И.Бекмуратов – Тарих ва фалсафа факультети декани; С.Хошимова – Хитойшунослик факультети декани; Р.Алимухамедов – Мумтоз филология кафедраси мудири, Р.Р.Алимова – МОХТМ кафедраси мудири, Т.С.Расулов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.А.Пўлатова – Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири, У.У.Муҳибова – Жанубий Осиё тиллари кафедраси мудири, Н.Э.Каримова – Хитой сиёсати, тархи ва иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.Сайфуллаев – Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар кафедраси мудири, Ш.Усмонова - Таржимашунослик кафедраси мудири.

Шунингдек, ЎзМУ, ЖИДУ, ТИУ, ЎзДЖТУдан таклиф этилган етакчи профессор-ўқитувчилар, кафедра мудирлари.

### КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топширигидан ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазириининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйргуга белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти ижодий ишчи групҳлари томонидан тайёрланган кўйидаги бакалавриат таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари муҳокамаси:

#### Таълим ўтаптишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Xалқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

#### Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқикот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Кийсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);

- 5А120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);  
 5А120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқикот усуллари (мамлакатлар бўйича);  
 5А120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;  
 5А120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;  
 5А231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);  
 5А231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

**Сўзга чиқдила:** А.Манионов – Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилётган кенг камровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйргуда белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш максадида тузилган ишчи гурӯҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ, хорижий ОТМлар таржрибасини ўрганиш натижасида 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режалари ҳақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

**Эшитилди:** Н.Абдуллаев – Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва ЎзМУ, ЎзДЖТУ, ТИУ, ЖИДУ ижодий ишчи гурӯҳлари аъзоларини жалб этган ҳолда амалдаги Малака талаблари замонавий таълим технологиялари, энг янги ахборот ва ўкув-услубий талаблар асосида таҳлил этилди, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан боғланилиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўкув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўкув режалардаги бир катор фанлар янгиланди ва колган фанларнинг мазмуни тубдан ўзгартирилди. Ўкув режаларини ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машғулотларига ажратилиган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган мөъёларга мос шакллантирилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлигича аке этиради ва мөъёр талабларига жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамида олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий қўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буортмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Кун гартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг **ҚАРОР ҚИЛИНДИ:**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари матьқуллансан.

1. 2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига ташкил килинган ишчи гурӯҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдикланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълим мини Ривожлантириш марказига топширилсан.

Мажлис раиси, ТДШИ ректори,  
ф.ф.д., профессор

Котиба



А. Манионов

С. Умарова

Тошкент давлат шарқшунослик институти таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талабларининг асосий кадрлар истеъмолчилари билан

## КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й.

Биз қўйида имзо қўювчилик – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори А.Маннонов, Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Мараҳимов, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори А.Абдуваҳитов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ректори Ф.Рахимов Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари малака талаблари ва ўқув режалари билан танишиб, келишув ҳакида ушбу далолатномани туздик.

Малака талаблари ҳамда ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғи ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа мөъёрий-хукуқий хужжатлар, шунингдек, халқаро тажрибаларга асосланилган.

Мазкур малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида асосий кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар ҳам инобатга олинган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

Тошкент давлат шарқшунослик институти  
ректори



А. Маннонов

Ўзбекистон Миллий университети  
ректори



А. Мараҳимов

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия  
университети ректори



А. Абдуваҳитов

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари  
университети ректори



Ф. Рахимов

**Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан тайёрланган  
“5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти” бакалавриат таълим  
йўналишининг малака талабларига**

**ТАҚРИЗ**

“5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши учун тузилган мазкур Малака талаблари мазмунида шу соҳада олий маълумотли бакалаврлар эга бўлиши лозим бўлган барча касбий талаблар асослаб берилган.

Мазкур мутахассислик Малака талаблари бир неча бўлимдан иборат бўлиб, унда Шарқ фалсафаси ва маданияти бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи, бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар ҳамда бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фандастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар мазмuni ва моҳияти ўз аксини топган.

Унда “Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи, хусусан таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари ҳамда таълим йўналиши бўйича бакалаврлар билим доираси ва касбий фаолиятларининг объектлари мазмуни ва доираси тўлиқ очиб берилган.

“Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолият турларига илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув, педагогик, таржимонлик, консалтинг ва гид-экскурсовод хизмати фаолияtlари киритилган. Мазкур бакалавриат таълим йўналишининг ўқув режаси ва фанлар дастурларида умумий ўрта ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши, талабаларнинг гуманитар ва ижтимоий-иктисодий; математик ва табиий-илмий; умумкасбий; ихтисослик; қўшимча мажбурий фанлар блокларини ўзлаштириши назарда тутилган. Шу билан бир қаторда касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётини ўташ зарурӣ бир босқич сифатида ўқув режага киритилганлиги ҳамда назария ва амалиёт

яхлитлигини таъминлаш учун талабаларнинг малакавий амалиётлари базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилиши; таълим йўналишининг ўқув режасида ихтисосликка оид фанларнинг амалий машғулотлари олий таълим муассасаси ҳамда базавий ташкилот ва корхоналарда ўтказилиши унинг сифатини кўтаришга, фан ва амалиётнинг муштараклигини таъминлашга хизмат килади.

“5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши учун тузилган мазкур Малака талаблари шу соҳа бакалаври даражасини олиш учун керакли бўлган барча талабларни кўзда тутган ҳолда тузилган. Мазкур ҳужжат шу турдаги ҳужжатларга қўйиладиган барча талабларга жавоб беради. Уни ўқув жараёнига татбиқ этиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси  
Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги  
Миллатлараро муносабатлар ва  
хорижий мамлакатлар билан дўстлик  
алоқалари Қўмитаси раиси

  
R.D.Курбанов



**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ  
ТОМОНИДАН ТАЙЁРЛАНГАН**  
**“5120800 - ШАРҚ ФАЛСАФАСИ ВА МАДАНИЯТИ” БАКАЛАВРИАТ**  
**ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШИННИНГ МАЛАКА ТАЛАБЛАРИГА**  
**ТАҚРИЗ**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан тайёрланган “5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши учун малака талаблари айнан шу йўналиш бўйича таълим олувчи бакалаврлар учун тузилган. Мазкур малака талаблари бир неча бўлимдан иборат бўлиб, унинг таркибий қисмларига *Шарқ фалсафаси ва маданияти* бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи, таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар батафсил ёритиб берилган.

Шу билан бир қаторда шу соҳа мутахассиси бўлиб етишиш учун зарурий бўлган касбий фаолиятни шакллантирувчи фанлар мазмuni, мутахассис бўлиб етишганидан кейин фаолият олиб бориш мумкин бўлган ташкилотлар номи ҳам киритилган бўлиб, улар илғор хорижий тажриба ва илм-фан ютуқларини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилган.

*Шарқ фалсафаси ва маданияти* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятлари таркиби илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув, педагогик (умумий ўрта ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимида), таржимонлик фаолияти, шунингдек консалтинг ва гид-экскурсовод хизмати фаолият турларидан ташкил топган.

Таъкидлаш жоизки, унда бакалаврнинг маънавий-маърифий фаолиятига қўйилаётган малакавий талаблар доирасига маънавий-маърифий ишларни режалаштириш, уни ташкиллаштириш жараённида Марказий Осиёдан етишиб чиқкан буюк мутафаккирларнинг фаолияти ва маънавий мероси, уларнинг гуманистик характери ҳамда комил инсон ҳақидаги концепциясидан келиб чиқкан ҳолда ўқувчилар онгиға миллий истиқлол тоғасини сингдириш; бугунги таҳликали дунёда маънавий-мағкуравий

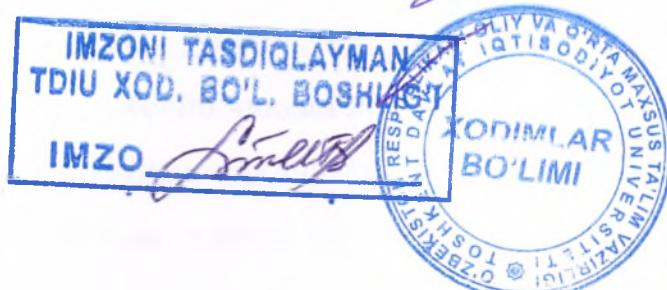
таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш; ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш; глобаллашув шароитида кечеётган жараёнларда Ўзбекистоннинг ўрни ва мавқенини; Шарқ ёзма маънавий, фалсафий меросида ўз аксини топган ахлоқий қадриятларнинг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш қобилиятларига эга бўлиши кераклигининг киритилганлиги жуда муҳим аҳамиятга эга.

Малакавий талабларда белгиланган йўналиш бўйича бакалаврнинг таълимни давом эттириш имкониятлари, гуманитар ва ижтимоий-иктисодий, математик ва табиий-илмий фанлар, умумкасбий, ихтисослик фанлари ҳамда малака амалиёти каби зарурӣ бўлиmlар киритилган бўлиб, унда *Шарқ фалсафаси ва маданияти* йўналиши бўйича мутахассис бўлиб етишиш зарур бўлган бакалаврлар касбий фаолиятларининг обьектлари ҳамда касбий фаолиятининг мазмуни очиб берилган.

Бакалавриатнинг “5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши учун бўйича етишадиган мутахассис учун тайёрланган малака талабалари барча умумий ва касбий талаблар қўзда тутилган ҳолда тайёрланган ва якуний ҳолатга келганлигини ҳисобга олган ҳолда уни ўқув жараёнига жорий этишга тавсия этиш мумкин.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети  
“Ижтимоий фанлар” кафедраси мудири,  
фалсафа фанлари доктори

А.Мухтаров



**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ  
ТОМОНИДАН ТАЙЁРЛАНГАН  
“5120800 - ШАРҚ ФАЛСАФАСИ ВА МАДАНИЯТИ” БАКАЛАВРИАТ  
ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШИННИНГ МАЛАКА ТАЛАБЛАРИГА  
ТАҚРИЗ**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан тайёрланган “5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши учун малака талаблари айнан шу йўналиш бўйича таълим оловчи бакалаврлар учун тузилган. Мазкур малака талаблари бир неча бўлимдан иборат бўлиб, унинг таркибий қисмларига *Шарқ фалсафаси ва маданияти* бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи, таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, бакалавриат таълим йўналиши ўкув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар батафсил ёритиб берилган.

Шу билан бир қаторда шу соҳа мутахассиси бўлиб етишиш учун зарурий бўлган касбий фаолиятни шакллантирувчи фанлар мазмuni, мутахассис бўлиб етишганидан кейин фаолият олиб бориш мумкин бўлган ташкилотлар номи ҳам киритилган.

*Шарқ фалсафаси ва маданияти* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятлари таркиби илмий-тадқиқот, маънавий-маърифий, ташкилий-бошқарув, педагогик (умумий ўрта ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимида), таржимонлик фаолияти, шунингдек консалтинг хизмати фаолият турларидан ташкил топган.

Таъкидлаш жоизки, унда бакалаврнинг маънавий-маърифий фаолиятига қўйилаётган малакавий талаблар доирасига маънавий-маърифий ишларни режалаштириш, уни ташкиллаштириш жараёнида Марказий Осиёдан етишиб чиқкан буюк мутафаккирларнинг фаолияти ва маънавий мероси, уларнинг гуманистик характери ҳамда комил инсон ҳақидаги концепциясидан келиб чиқкан ҳолда ёшлар онгиға миллий истиқлол ғоясини сингдириш; бугунги таҳликали дунёда маънавий-мағфуравий таҳдидлар моҳиятини англаш, уларга қарши курашиш усул ва воситаларини билиш;

ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хурожларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларидан фойдаланиш; глобаллашув шароитида кечаётган жараёнларда Ўзбекистоннинг ўрни ва мавқеини; Шарқ ёзма маънавий, фалсафий меросида ўз аксини топган ахлоқий қадриятларнинг аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш қобилиятларига эга бўлиши кераклигининг киритилганлиги жуда муҳим аҳамиятга эга.

Малакавий талабларда белгиланган йўналиш бўйича бакалаврнинг таълимни давом эттириш имкониятлари, гуманитар ва ижтимоий-иктисодий, математик ва табиий-илмий фанлар, умумкасбий, ихтисослик фанлари ҳамда малака амалиёти каби зарурий бўлимлар киритилган бўлиб, унда *Шарқ фалсафаси ва маданияти* йўналиши бўйича мутахассис бўлиб етишиш зарур бўлган бакалаврлар касбий фаолиятларининг обьектлари ҳамда касбий фаолиятининг мазмуни очиб берилган.

Бакалавриатнинг “5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналиши бўйича етишадиган мутахассис учун тайёрланган малака талабалари барча умумий ва касбий талаблар кўзда тутилган ҳолда тайёрланган ва якуний ҳолатга келганлигини ҳисобга олган ҳолда уни ўқув жараёнига жорий қилишга тавсия этиш мумкин.

Республика Маънавият ва  
маърифат маркази раҳбари



А.Кадиров

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус қасб-ҳунар таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” йўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг

**БАЁННОМАСИ**

“15” 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

**Катнашдилар:** Бирлашма ранси – А.М. Маннонов

**Аъзолари:** Ўқув-услубий бирлашма котиби: С.М. Умарова;

ўқув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар.

**КУН ТАРТИБИ:**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топширигига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруғига белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

**Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма ранси А.М.Маннонов:**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топширигига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруғига белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида институтда тузилган ишчи гурӯҳ профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори”га мувофиқ 10 та бакалавриат таълим йўналишлари ҳамда 11 та магистратура мутахассислари таълим таълим мутахассислари таълим йўналишлари ва магистратура мутахассислари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳақида йигилиш катнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва таклифлар билдиришларини сўради.

**Сўзга чиқдилар: ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор Н.Абдуллаев:**

Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган холда, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассислари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизимини изчил ўрганиш натижасида ҳамда белгиланган директив хўжжатларга асосланиб, юкорида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассислари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаси қайта ишлаб чиқилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс этириди ва меъёр талабларига тўлик жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассислари классификаторига мос равишда республикамида олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ хўжалигинда замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий кўнікмаларни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюргмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Юкоридагиларни инобатга олиб, куйидаги такомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

*Таълим йўналишлари:*

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Халқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

*Магистратура мутахассисликлари:*

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
- 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуслари (мамлакатлар бўйича);
- 5A120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
- 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
- 5A231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Уларга ишлаб чиқариш ва ИТИларининг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истеъмолчилари, турдош ОТМлари билан келишув баённомаси олингган. Сизлардан тайёрланган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини мухокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

**Бирлашма аъзоларидан:** ф.ф.д., профессор К.Содиков, т.ф.д., профессор М.Исхоков, PhD Д.Сайфуллаев, и.ф.д., профессор Т.Расуловлар хам сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланганилиги, уларда хорижий тажрибалар ҳамда гуманитар соҳадаги ислоҳатлар инобатга олинганилиги таъкидладилар. ушбу таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

**А.Маннонов - бирлашма раиси, профессор.** Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикаимизда гуманитар соҳада рўй берадиган иқтисодий ислоҳатлар ҳамда ҳалқаро тажрибалар тўлигича ўз аксини топган, деб ўйлайман. Шунинг учун мухокамага қўйилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўкув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

Йигилиш аъзоларининг билдириган фикр ва мулоҳазаларини эътиборга олиб “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўкув-услубий бирлашмаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъқуллансин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимими Ривожлантириш марказига топширилсин.

“Ижтимоий ва гуманитар фанлар”

Ўкув-услубий бирлашмаси раиси, ф.ф.д., профессор

Бирлашма котиби:



А.МАННОНОВ

С.УМАРОВА

**5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бўйича Малака талабининг ишлаб чиқилишига  
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

**5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти** бакалавриат таълим йўналишини малака талабини ишлаб чиқиша қуидаги меъёрий-хукукий ҳужжатларга асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада қенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўкишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қарори иштохатларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириги;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрга маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруги.

Малака талабини ишлаб чиқиша бакалавриат таълим йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилик томонидан кўрсатилган малака талаблари хисобга олинган.

Олдинги бакалавриат таълим йўналиши ўкув режасидаги юклама ҳажми билан киёслаганда янги малака талаби бўйича бакалавриатда “Гуманитар ва ижтимоий-иктисодий фанлар” ва “Математик ва таббий-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи «Гуманитар ва таббий-илмий фанлар”га ўзgartирилди ва умумий юклама ҳажми 15-20 %дан 20-30%гача оширилди. “Умумкасбий фанлар” блокининг ҳажми 45-50 %дан 30-50 %гача, “Ихтисослик фанлари” блокнинг ҳажми 10-15%дан 20-35 %гача кўпайди. Шу билан бирга бакалавриатда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 16 хафтадан 30 хафтага оширилди ва аудитория машгулотларининг ҳафталик юкламаси 32 соатдан 30 соатга кискартирилди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг қарор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустакиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлари хисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим оловчиларда чукур билим, мустақил фикрлаш, юксак қасбий малакавий қўнишка шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро таъкида, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуклари иктисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни хисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўкув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим оловчиларнинг қобилияtlари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табакалаштириш имкониятлари хисобга олинди.

Таълим оловчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаoliyati сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-коидаларга мослигига эришилди.

Малака талабининг қулаги - унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқиша мухим аҳамият қасб этди.

**5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти** бакалавриат таълим йўналишига таъкида текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаoliyatlарinинг илгор меъёrlari киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқиша мамлакат ижтимоий-иктисодий тараққиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиклари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иктисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчилик талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан ўйғуллаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент давлат шарқшунослик институти  
ўкув ишлари бўйича проректори



Н.А. Абдуллаев

## І.ҮКУВ ЖАРАЁНИ ЖАДВАЛИ

## 2017 йилдаги ўқув режа бүйича

Назарий таълим

A

## Агрегация

M

Малака  
амалиёти

д

Давлат  
аттестацияси

E

Бигирук  
малакавий шин

T

Гальтил

## 2018 йил ўқув режаси бўйича

## Назарий ва амади ТАЪЛИМ

#### A. Аттестация

M

документів

1

#### СВОДНАЯ АТТЕСТАЦИОННАЯ

Б

## Бити्रув малакавий иш билин

10

Гаранти

Ҳафталик ўкув жараёни жадвали ва турли хилдаги дарслар ҳажми 2018 йилга; ўкув фанлари, блоклар ва фаолият турларининг номлари 2017 йилдагидан олинган.

## II. ҮҚУВ РЕЖАСИ

Т/р	Ўкув фанлари, блоклар ва фаолият турларининг номлари	2017 йилдаги ўқув режа бўйича			2018 йилдаги ўқув режа бўйича			Аудитория юкламаси фарқи +/-	Низом*		
		Юклама хажми, ва соат ва % да			Юклама хажми, ва соат ва % да						
		Умумий	%	Аудитория	Умумий	%	Аудитория				
1.00	Гуманитар ва ижтимоий-иктисодий фанлар	1102	15,7	666	1662	25	932	+560	Блокларниң номларини Гуманитар ва табиий нормий фанлар деб ўзгартирилди		
1.01	Ўзбекистон тарихи	90		54	78		52	-12			
1.02	Миллий тоя. Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси	60		36		78	52	+18	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фукаролик жамияти деб номланди		
1.03	Фукаролик жамияти	90		54							
1.04	Диниунислик	60		36	64		36	+4			
1.05	Фалсафа	118		72	128		72	+10			
1.06	Иктисадиет наварияси	60		36				-60			
1.07	Ўзбек (рус) тили	150		90	184		102	+34			
1.08	Хорижий тил	356		216	880		488	+524			
1.09	Жиҳомоний маданият*	118		72	128		68	+10	номи Жиҳомоний тарбия ва спорт деб ўзгартирилди		
2.00	Математик ва табиий- нормий фанлар	1006	14,3	592				-1006	1-блок билан бирлашди		
2.01	Фалсафа ва маданиятда аҳборот технологиялари	184		108	122		68	-62			
2.02	Глобалланув жараёнлари ва матъавият таҳдидлар	74		44				-74	Ўқув режадан чикарилди		
2.03	Нутқ маданияти	62		36	62		34		3-блока ўтиказилди		

2.04	Мантика	122		72	124		68	+2	3-блокка ўтказилди
2.05	Онтология	122		72	62		34	-60	2-блокка ўтказилди
2.06	Экология ва атроф-мухитни мухофаза килини	62		36				-62	Ўкув режадан чиқарилди
2.07	Мамлакатинунослик	184		108				-184	Ўкув режадан чиқарилди
2.08	Танлов фанлари	196		116				-196	Ўкув режадан чиқарилди
<b>3.00</b>	<b>Умумкасбий фанлар</b>	<b>3512</b>	<b>50,0</b>	<b>2072</b>	<b>3170</b>	<b>45</b>	<b>1758</b>	<b>-342</b>	<b>2-блок деб ўзгартырıldı</b>
3.01	Шарқ фалсафаси ва маданияти тарихи	760		448	634		352	-126	
3.02	Гарб фалсафаси тарихи	244		144	246		136	+2	
3.03	Библия фалсафаси ва эпистемология	122		72	124		68	+2	3-блокка ўтказилди
3.04	Дин фалсафаси	62		36	62		34		3-блокка ўтказилди
3.05	Маданият фалсафаси ва аксиология	122		72	124		68	+2	3-блокка ўтказилди
3.06	Аесий шарқ тили	1566		924	2126		1180	-560	
3.07	Гарб тили	514		304				-514	1-блокка ўтказилди
3.08	Танлов фанлари	122		72	102		56	-20	
<b>4.00</b>	<b>Ихтиеселик фанлари</b>	<b>972</b>	<b>13,8</b>	<b>578</b>	<b>1360</b>	<b>21</b>	<b>750</b>	<b>+388</b>	<b>3-блок деб ўзгартырıldı</b>
4.01	Марказий Осиё халклари фалсафаси	148		88	144		80	-4	
4.02	Етаптар фалсафаси	74		44				-74	Ўкув режадан чиқарилди
4.03	Ижтимоий фалсафа	148		88	144		80	-4	
4.04	Фан фалсафаси	74		44	72		40	-2	
4.05	Ахлюк ва нафосат фалсафаси	90		54	124		68	+34	
4.06	Фалсафа ўқитини методикаси	122		72	124		68	+2	
4.07	Каебий педагогика ва психология	122		72				-122	Ўкув режадан чиқарилди
4.08	Танлов фанлари	194		116	256		142	+62	
<b>5.00</b>	<b>Құшымча фанлар</b>	<b>428</b>	<b>6,1</b>	<b>252</b>	<b>396</b>		<b>220</b>	<b>-32</b>	
<b>ЖАМИ:</b>		<b>7020</b>	<b>100</b>	<b>4160</b>	<b>6588</b>	<b>100</b>	<b>3660</b>	<b>-756</b>	
Малака амалиети		972			1188			+216	Малакавий амалиёт ўтказиши 18 ҳафтадан 22 ҳафтага үзайтырилди
Битириув малакавий ини		270			324			+54	
Аттестациялар		1026			972			-54	
<b>ЖАМИ:</b>		<b>2268</b>			<b>2484</b>			<b>+216</b>	
<b>ХАММАСИ:</b>		<b>9288</b>			<b>9072</b>			<b>-216</b>	

**Изоҳ:** 2018 йил ўкув режасида “Гуманитар ва ижтимоий-иктисодий фанлар” ва “Математик ва табиий-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи “Гуманитар ва табиий-илмий фанлар”га ўзгартырıldı, фанлар сони 18 тадан 10 тага камайтирилди, умумий юклама ҳажми 30%дан 25%га камайтирилди.

“Умумкасбий фанлар” 3-блок 2-блок деб ўзгартырıldı, ўкув юклама ҳажми 50%дан 45%га камайтирилди.

“Ихтиеселик фанлар” 4-блок 3-блок деб ўзгартырıldı, ўкув юклама ҳажми 13,8% дан 21% гача оширилди.

Шу билан бирга бакалавриатда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 18 ҳафтадан 22 ҳафтага оширилди, аудитория машгулотларининг хафталик юкламаси 32 соатдан 30 соатга кисқартирилди.

Ўкув ишлар бўйича проректор

Н.Абдуллаев



**5120800 - Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши бакалавриат таълим йўналиши бўйича давлат таълим стандартининг халқаро миқёсидаги бошқа таълим стандартлари билан қиёсий таққослаш**

**Таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари**

<b>№</b>	<b>Таълим жараёни</b>	<b>Ўзбекистон Республикаси Тошкент давлат шарқшунослик институти (бакалавриат)</b>	<b>Department of Philosophy Temple University Philadelphia, Pennsylvania АҚШ Филодельфия университетининг фалсафа факультети (бакалавриат)</b>	<b>М. Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети қошидаги фалсафа факультети (бакалавриат)</b>
<b>1.</b>	<b>Давомийлиги</b>	4 йил	4 йил	5 йил
<b>2.</b>	<b>Таълим олувчилик сони</b>	20 тагача	25 тагача	250 -260та
<b>3.</b>	<b>Ўтиш жойлари</b>	ОГМда Тарих ва фалсафа факультети	Университет қошидаги тарих факультети, илмий-тадқиқот маркази ва унинг филиаллари, хориждаги турдош университетлар қошидаги тарих факультетлари ёки бўлимлар	М.Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети қошидаги фалсафа факультетининг зарур кадрлар билан таъминланган ва илмий-техник салоҳиятга эга бўлган кафедралари
<b>4.</b>	<b>Таълим берувчилар</b>	ОТМ да тизимли равишда илмий ёки илмий-услубий фаолият билан шуғулланувчи ва илмий даража ва унвонга эга бўлган профессор-ўқитувчилар.	Университет қошидаги тарих факультети профессор-ўқитувчилари, илмий-тадқиқот марказлари ва уларнинг филиаллари мутахассислари.	Тизимли равишда илмий ёки илмий-услубий фаолият билан шуғулланувчи ва илмий даража ва унвонга эга бўлган профессор-ўқитувчилар.
<b>5.</b>	<b>Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиш</b>	Куйидаги тартибда амалга оширилади: деканат - битирувчи кафедраси мудири - илмий раҳбар ёки бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи - таълим олувчи.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: илмий-тадқиқот маркази - дастур директори - илмий консультант ёки бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи - таълим олувчи.	Куйидаги тартибда амалга оширилади: деканат - битирувчи кафедраси мудири - бевосита таълим берувчи профессор-ўқитувчи - таълим олувчи.

**Таълим жараёнининг таркиби**

<b>№</b>	<b>Таълим жараёни</b>	<b>Ўзбекистон Республикаси Тошкент давлат шарқшунослик институти (бакалавриат)</b>	<b>Department of Philosophy Temple University Philadelphia, Pennsylvania АҚШ Филодельфия университетининг фалсафа факультети (бакалавриат)</b>	<b>М. Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети қошидаги фалсафа факультети (бакалавриат)</b>
1.	Назарий таълим	Асосий қисми маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида асосий базада ва қисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади	Асосан таълим ва илмий-тадқиқот марказларида лекция, семинар дарслари ва кичик конференциялар кўринишида ўтказилади	Маъруза ва семинар машғулотлари кўринишида университет қошидаги фалсафа факультетида ва қисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади
2.	Амалий таълим	Ўкув дастурида кўрсатилган ротациялар кўринишида ўрга касбхунар таълим ва умумий ўрга таълим муассасалари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райхон Беруний номли Шарқшунослик институтида амалга оширилади.	Ўкув дастурида кўрсатилган циклар кўринишида илмий-тадқиқот марказлари ва уларнинг филиалларида амалга оширилади.	Амалий машғулотлари кўринишида зарур қадрлар ва илмий-техник салоҳиятга эга бўлган кафедралар ва қисман амалиёт ўтказиладиган муассасаларда амалга оширилади
3.	Илмий-тадқиқот ишлари	Таълим олувчилар таънигани мавзуси бўйича битирув ишини асосан битирувчи кафедра шароитида амалга оширади., уларга кафедра профессор-ўқитувчилари ёки ҳамкорлик шартномалари асосида бошқа турдош ОТМ ва илмий-тадқиқот институтлари ҳодимлари орасидан илмий раҳбар (илмий консультант) тайинланади. Илмий изланиш давомида талабалар илмий мақолалар, тезислар ёзиш, ОТМ, республика ва халқаро илмий анжуманларда иштрок этади.	Таълим олувчилар илмий иши кейинги босқичда магистрлик илмий ишига асос бўлиб хизмат қиласди ва мустақил илмий изланиш кўринишида амалга оширилади. Уларга ўқиш жараёнида таълим берувчи профессорлар орасидан илмий консультант тайинланади.	Таълим олувчиларнинг мустақил илмий иши тегишли кафедралар томонидан белгиланган профессор-ўқитувчи раҳбарлиги остида олиб борилади. Илмий иш давомида таълим олувчи реферат ва курс ишлари тақдим қилиши, конференцияларда иштрок қилиши ва илмий иш мавзуси бўйича журналга мақола ёзадилар

4.	Мустақил таълим	<p>Таълим олувчилар назарий машигүолтлар, амалий кўнікмалар ва илмий ишлари бўйича мустақил иш олиб боришади, асосий база ва бошқа таълим муассасаларида яратилган шароитлардан (тарқатма материаллар, хужожатлар, кутубхона, интернет тармоғи, ва бошқа асбоб-ускуналар) фойдаланган ҳолда ўз билимларини оширадилар. Мустақил ишлари натижалари тизимли равишда тегишли кафедралар ва илмий раҳбари томонидан назорат қилинади.</p>	<p>Таълим олувчилар университет илмий-тадқиқот марказларида мавжуд бўлган барча шарт-шароитлардан унумли фойдаланган ҳолда танланган илмий мавзулари юзасидан мустақил иш олиб боришади ва тизимли равишда мустақил ишлари натижаларини эссе ва тақдимотлар шаклида илмий раҳбар (консультант) ларига тақдим этишади.</p>	<p>Таълим олувчилар танланган мавзулар бўйича мустақил илмий-тадқиқот ишлари олиб боришади ва бу борада университетдаги барча шарт-шароитлардан кенг фойдаланишлари мумкин. Мустақил ишлари натижалари тизимли равишда тегишли кафедралар ва илмий раҳбари томонидан назорат қилинади.</p>
5.	Таълим жараёнида баҳолаш	<p>Таълим олувчиларнинг назарий ва амалий кўнікмалари ва илмий-тадқиқот ишлари бўйича билимларини баҳолаш магистратура рейтинг тизими асосида жорий, оралиқ, якуний баҳолаш ҳамда ҳар ярим йиллик ва йиллик аттестация қўринишида амалга оширилади. Якунний давлат имтиҳонлари ёзма шаклда ўтказилади.</p>	<p>Таълим олувчилар назарий билимлари тест саволлари орқали баҳоланади. Амалий кўнікмалари ҳар танланган курс давомида ва ярим йиллик цикл давомида кузатиш ҳамда мустақил ишларининг назорати ва тестлар орқали баҳоланади. Якуний баҳолаш ёзма тестлар, эсселар ва тақдимотлар қўринишида ўтказилади.</p>	<p>Таълим олувчиларнинг жорий билимлари, компетенцияси ва ўзлаштириш даражаси жорий ва оралиқ баҳолаш қўринишида амалга оширилади. Ўкув дастури сўнгидаги таълим олувчиларнинг мутахассислик бўйича барча назарий ва амалий билимлари факультет томонидан ишлаб чиқилган баҳолаш ишланмасига мувофиқ ҳолда баҳоланади.</p>

**Бакалавриат таълим жараёнининг мазмуни ва давомийлиги**

<b>Ўзбекистон Республикаси Тошкент давлат шарқшунослик институти (бакалавриат)</b>	<b>Муддати</b>	<b>Department of Philosophy Temple University Philadelphia, Pennsylvania АҚШ Филадельфия университетининг фалсафа факультети (бакалавриат)</b>	<b>Муддати</b>	<b>М. Ломоносов номидаги Москва Давлат Университети қошидаги фалсафа факультети (бакалавриат)</b>	<b>Муддати</b>
Шарқ фалсафаси ва маданияти тарихи	634 соат	History of Philosophy: Medieval	Units:3	Философия Древнего Востока История культуры	108 соат 432 соат
Ғарб фалсафаси тарихи	244 соат	History of Philosophy— 17th/18th Century; Philosophy 19th Century Philosophy; Continental Rationalism	Units: 4 Units: 3	История зарубежной философии	684 соат
Мантиқ	122 соат	Theory of Knowledge	Units: 3	Логика	72 соат
Онтология	60 соат	Theory of Knowledge;	Units: 3 Units: 3	Онтология и теория познания	576 соат
Билиш фалсафаси ва эпистемология	122 соат				
Диншунослик	64 соат 60 соат	Philosophy of Religion . Asian Ethics; Buddhism and the Joy of Being Awake	Units: 3	История религий	216 соат
Дин фалсафаси					
Нутқ маданияти	60 соат	Philosophy of Language	Units: 3		
Ихтисослик фанлари (Марказий Осиё халқлари фалсафаси; Ижтимоий фалсафа; Маданият фалсафаси ва аксиология; Фан фалсафаси; Ахлоқ ва нағосат фалсафаси; Фалсафа ўқитиши методикаси)	978 соат	Epistemology and Philosophy of Science Pragmatism and American Thought Philosophy of the Social Sciences Social and Political Philosophy Classics in Moral Philosophy Problems in Aesthetics Philosophy in Literature; Philosophy of Music	Units: 3 Units: 3 Units: 3 Units:3 Units:3 Units:3 Units:3 Units:3	Теория культуры История русской философии Социология Философия и методология науки Эстетика	288 соат 144 соат 432 соат 252 соат 72 соат

Танлов фанлар (Фоялар фалсафаси; Глобаллашув жараёнлари ва маънавий таҳдидлар; Ўзбекистондаги маданий обидалар, Мумтоз ва замонавий конфуцийчилик; Жаҳон маданияти тарихи)	376 соат			Культура региона (на иностранном языке)	288 соат
Ўрганилаётган мамлакат (минтақа) тили	2126 соат			Иностранный язык (профессиональный)	576 соат

### Илова

**Изоҳ:** 5120800 - *Шарқ фалсафаси ва маданияти таълим йўналиши ҳозирги кунда жуда долзарб йўналиш бўлиб, юқорида келтирилган маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, у жаҳон андозаларига мос бўлиб, бошқа давлатларнинг таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажралиб туради. Хорижда, хусусан АҚШ, Россия, Хиндистанда “Шарқ фалсафаси ва маданияти” деганда, асосан ҳиндуизм, буддавийлик, конфуцийчилик ва ислом фалсафаси назарда тутилади ва ўқитилади.*

Ломоносов номидаги МДУ да «Фалсафа», «Маданиятшунослик»; АҚШнинг Филодельфия университетидаги «Фалсафа» таълим йўналишларида асосий эътибор Гарб фалсафаси ва маданиятини ўрганишга қаратилган.

“Шарқ фалсафаси ва маданияти” таълим йўналишида ўқитиладиган фанлар доирасига жаҳон тажрибасидан келиб чиқиб, улар билан умумийликни сақлаган ҳолда, ҳозирги замон ижтимоий тараққиётимизнинг долзарб мақсад ва вазифаларидан келиб, чиқиб буюк аждодларимизнинг жаҳон цивилизацияси ривожида тутган ўрни, маданиятимиз тарихи, менталитетимиз ва маънавий кадриятларимизнинг муҳим хусусиятларини ўзида акс этган фанлар ҳамда маҳсус курслар киритилди. Ўкув курсларининг ҳафталик тақсимоти 30 соатга teng.

Киритилаётган ўзгаришлар таълим сифатини кўтариш ва ўкув жараёнини янада тақомиллаштиришга хизмат қиласи деб ўйлаймиз.

**Изоҳ:** Россия Федерацияси Олий таълим тизимида қабул килинган 1 зачёт бирлиги 36 академик соатга тўғри келади. (1 академик соат – 45 минут), АҚШ таълим тизимида 1 бирлик (Unit) 72 соатни ташкил қиласи.